

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne izvešeni nedelje in praznika. — Inserati do 80 pett vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 250, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati pett vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Nemška vojska zasedla Klaipedo

Ker so litovske oblasti prepustile upravo klajpedskemu direktoriju, je danes nemško vojaštvo zasedlo izpraznjeno ozemlje ter vkorakalo v Klaipedo

Kovno, 23. marca AA. Snoči je vodja Nemcev v klajpedskem deželnem zboru Neuman objavil priključitev Klaipede k Nemčiji. Neuman je ob tej priliki poslal Hitlerju brzojavko z izrazi hvaležnosti.

Vkorakanje nemške vojske

Tilšit, 23. marca. e. Davi ob 5. so nemški vojniki prečkali most, ki loči Nemčijo od Klaipede in ki je na meji sami. Več motoriziranih oddelkov se je pripeljal, da pripravijo vse potrebno za sprejem Hitlerja, ki bo prispel danes. Ze snoči so Nemci porušili vse pregrade, ki so delile Klaipedo od Nemčije. Ob tej priliki je spregovoril okrogni vodja vzhodne Nemčije Koch.

Klaipeda, 23. marca. br. Nemške čete so danes med velikim navdušenjem prebivalstva vkorakale v okrašeno Klaipedo. Ze snoči je prispela motorizirana policija, ki je vzdrževala red v mestu, davi pa so začele prihajati tehnične čete, motorizirani oddelki in več sto letal. Ob 9. zjutraj se je pripeljal v mesto minister dr. Frick v spremstvu več generalov in armadnih poveljnikov. Kancelar Hitler bo prispel šele proti večeru.

Swinemünde, 23. marca. AA. Hitler je snoči na vojni ladji »Deutschland« odpotoval v Klaipedo. Spremljajo ga poveljniki mornarice admiral Röder, generala Keitel in Bodensee, pooblaščen minister dr. Lamerie, tiskovni vodja dr. Dietrich, državni podtajnik Stukhardt ter poveljniki Hitlerjeve straže Lorenz, »Deutschland« spremljajo križarke »Leipzig«, »Graf Spee«, »Admiral Scheer«, »Nürnberg« in »Köln« ter več torpednih ruslic in torpedovk.

Pogodba o odstopu Klaipede

Berlin, 23. marca AA. Uradno objavljajo, da sta Nemčija in Litva podpisali snoči pogodbo o priključitvi klajpedskega ozemlja Nemčiji. Besedilo pogodbe se glasi:

Nemški državni kancelar in predsednik litovske republike sta sprejela sklep, da uredita s posebno meddržavno pogodbo vprašanje ponovne priključitve klajpedske pokrajine k Nemčiji, kakor tudi, da se rešijo vsa še odprta vprašanja med Nemčijo in Litvo ter omogoči, da postanejo odnosi med obema državama prijateljski. Obe državi sta imenovali v ta namen pooblaščenca in sicer: nemški državni kancelar zunanjega ministra Joachima v. Ribbentropa, predsednik litovske republike pa zunanjega ministra Juozasa Urbisa ter poslanika ministra v Berlinu Kazisa Skirpu, ki so podpisali potem, ko so ugotovili medsebojno pravilnost pooblastil, naslednji sporazum:

Čl. 1. Klajpedska pokrajina, ki je bila z versajsko pogodbo odcepljena od Nemčije, se vrne Nemčiji z veljavnostjo današnjega dne.

Čl. 2. Litovske vojske in policijske sile bodo takoj zapustile klajpedsko pokrajino. Litovska vlada prevzame dolžnost, da o priliki evakuacije pustijo vse v sedanjem stanju. Obe stranki bosta, v kolikor bo potrebno, imenovali komisarje, ki bodo izvedli predajo onih uradov v klajpedski pokrajini, ki se nahajajo v pristojnosti avtonomnih oblasti klajpedskega ozemlja. Ureditev ostalih vprašanj, ki so nastala zaradi spremembe suverenosti, v prvem redu uradniškega vprašanja ter vprašanja državljanstva, bo rešeno s posebnim sporazumom.

Čl. 3. Vodeč račun o gospodarskih potrebah Litve se bo v Klaipedi uredil poseben svobodni pas za Litvo. Podrobnoosti se bodo uredile po smernicah, ki so vsebovane v posebnih prilogi k tej pogodbi.

Čl. 4. Da bi podkrepili svoje sklepe in da se zavaruje prijateljski razvoj odnosov med Nemčijo in Litvo, prevzema obe stranki obveznost, da ne bosta pristopili k uporabi sile in da ne bosta podpisali sile, ki bi jo kakšna tretja država napadla proti eni izmed podpisnic te pogodbe.

Čl. 5. Pogodba stopi v veljavo, čim se podpiše.

Litovska prosta luka v Klaipedi

Berlin, 23. marca AA. (DNB) Med Nemčijo in Litvo je podpisana posebna dodatna pogodba glede litovske svobodne cone v klajpedskem pristanišču. Ustanovljena bo posebna pristaniška družba z litovskim kapitalom, kateri bo dala Nemčija za do 99 let v najem gotov del klajpedskega pristanišča. Zakupnina se smatra za plačano z investicijami, ki jih je litovska vlada doslej izvršila v klajpedskem pristanišču. Družba bo pobirala takse v sporazumu z upravo luke. Carinska kontrola se bo vršila na meji svobodne cone. Promet na cestah in železnica med Litvo in svobodno cone bo klajpedan.

Aretacije Litovcev

Klaipeda, 23. marca. e. Šef nemške tajne policije Himmler je prišel ze snoči v Klaipedo, spremljalo ga je več avtomobilov policije. Mnogo uglednih Litovcev je bilo aretiranih.

Omejitev bančnih poslov v Litvi

Kovno, 23. marca. e. Vsi tekoči bančni računi v Litvi so bili suspendirani.

Rusija ukinila izvoz preko Klaipede

Moskva, 23. marca. br. Sovjetski komisar za zunanjo trgovino je odredil, da se takoj ukine ves izvoz iesa preko Klaipede. Ta ukrep Moskve smatrajo kot represalijo, ker je litovska vlada odstopila Klaipedo brez pristanka Moskve.

Neugoden odmev na Poljskem

Varšava, 23. marca. e. Varšava je šele včeraj zjutraj zvedela, da je litovska vlada prepustila Klaipedo Nemčiji. Ta sklep je bil sprejet v varšavskih političnih krogih zelo neugodno. Poljska, ki je lani celo ultimativno zahtevala od Litve vzpostavitev diplomatskih odnosov, je upala, da bo na ta način lahko izkoristila klajpedsko luko. Res je bil razvoj odnosov na najboljšem potu. Izguba Klaipede pomeni, da

bo Litva gospodarsko popolnoma podrejena Nemčiji in sicer ne v korist obeh njenih sosedov. Kljub vsemu temu ni pričakovati nobenega koraka Poljske, ker ni bila med podpisnicami klajpedske konvencije in tudi ni vezana z nobeno pogodbo v zadevi klajpedske luke. V Varšavi noudarjajo, da gre sedaj za to, kakšno stališče bodo v pogledu Klaipede zavzela Anglija, Francija, Japonska in Italija, torej države, ki so podpisale konvencijo o avtonomiji klajpedskega ozemlja.

Demonstracije v Varšavi

Varšava, 23. marca. e. Poljska socialno-demokratska stranka je priredila včeraj velike demonstracije, ki se jih je udeležilo več tisoč ljudi. Čeprav je bila policija navzoča in so govorniki zelo ostro reagirali na zadnje dogodke v srednji in vzhodni Evropi, policijski uradniki niso intervenerali in tudi niso preprečili pohoda množice pred uredništvom »Gazete Polskiej«. Demonstranti so vzklikali: »Nikdar ne bomo dali Gdanaska! Zivela Poljska! K orožju v obrambo Gdanaska!«

Hoarejeve izjave v spodnji zbornici

London, 23. marca. e. Včeraj je bila redna seja angleške vlade, na kateri so razpravljali o političnem položaju in o najnovejših dogodkih, namreč o priključitvi Klaipede k Nemčiji. Londonski tisk za sedaj še ne objavlja podrobnih komentarjev.

Svečanosti v Londonu

Angleški kraljevski par pri večerji v francoskem poslaništvu

London, 23. marca. AA. Snoči je francoski veleposlanik v Londonu priredil slavnostno večerjo in svečan sprejem, ki so mu prisostvovali angleški kraljevski par ter predsednik francoske republike Lebrun z gospo. Večerje se je udeležilo okoli 100 najuglednejših gostov, med njimi kraljica Mary, člani kraljevskega doma, predsednik vlade Chamberlain, zunanji minister lord Halifax in drugi. Ob prihodu para v francosko poslaništvo je množica ljudstva, ki je bila na ulicah, priredila kralju in kraljici burne ovacije. Prav tako je množica navdušeno vzklikala predsedniku francoske republike Lebrunu in njegovi soprogi. Ljudstvo je priredilo ovacije tudi ministru, predsedniku Chamberlainu ter bivšemu zunanjemu ministru Edenu, ko sta prihajala v francosko poslaništvo. Angleški kralj je nosil uniformo poveljnika

ka letalstva. Med večerjo, ki je bila v slavnostni dvorani, je angleški kralj sedel na Lebrunovi desnici. Dvorana je bila okrašena s slikami in drugimi okraski, ki so bili prineseni iz Elizejske palače v Parizu.

Po sprejemu je bila v kraljevski operi slavnostna predstava na čast predsedniku francoske republike Lebrunu in njegovi soprogi. Pred opero se je zbrala ogromna množica ljudstva, ki je visoka gosta navdušeno pozdravljala. Gosta sta bila tudi v operi predmet navdušenih ovacij. Opera na dvorani je bila okrašena s francoskimi in angleškimi zastavami ter emblemi. Ne pomnijo, da bi bila opera po vojni kdaj tako slavnostno okrašena.

London, 23. marca. AA. Predsednik francoske republike Lebrun je izročil londonskemu županu 500 funtov šterlingov za londonske siromake.

Calinescu o delni mobilizaciji v Rumuniji

Vpogle rezervistov je zgolj preventivnega pomena in niso bili podzvati nobeni izjemni gospodarski ali finančni ukrepi

Bukarešta, 23. marca. e. Koncentracija, čet, ki jo je odredila rumunska vlada, da lahko vsak hip razpola z vojaštvom, ki bo pripravljeno na vse dogodke, je izzvala precejšnje vznemirjenje v Bukarešti. Da pojasni ta položaj, je predsednik vlade Calinescu snoči pozval predstavnike rumunskega in tujega tiska in jim dal naslednjo izjavo:

Vpogle nekaterih kontingentov v nekatere področja države je v glavnem preventivnega značaja. Čete so daleč od meje in bodo tudi tam ostale. V 10 ali 15 dneh bo mednarodni položaj v Evropi najbrže razčiščen in takrat bomo rezerviste poslali domov. Vsi ti ukrepi pa ne bodo ovirali gospodarskega dela. Vlada ni uporabila nobenih izjemnih gospodarskih in finančnih ukrepov, ker se morajo gospodarske in finančne operacije razvijati normalno. Zaradi tega je treba položaj presojati popolnoma mirno. Moram poudarjati, da so se rezervisti odzvali pozivu z največjim navdušenjem in ljubeznijo do domovine in da je državni aparat izvrstno funkcional. Ta ugotovitev nam vzbuja čustva ponosa in popolne varnosti.

Turčija bo pomagala Rumuniji

Carigrad, 23. marca. e. Včerajšnji listi objavljajo vest iz Londona, po kateri je turška vlada obvestila Anglijo, da bo v primeru morebitnih zapletljivih prisilila Rumuniji na pomoč. Vest je napravila globok vtis na turško prebivalstvo, v uvodnih listov pa se še vedno vidita velika vznemirjenost in skrb zaradi dogodkov, ki so nastali pred kratkim v Evropi.

navaja pa, pod kakšnimi pogoji se je Litva odrekla Klaipedi in v kakšnem položaju se nahaja po sprejetju nemških pogojev.

Klajpedski primer in položaj Litve sta bila tudi predmet izjave notranjega ministra Samuela Hoareja v spodnji zbornici, kjer je zastopal predsednika vlade. Hoare je razložil potek pogajanj, zaradi katerih je morala Klaipeda pripasti Nemčiji in je izjavil, da je bil obveščen, da je bila litovskemu zunanjemu ministru med obiskom v Berlinu postavljena zahteva, naj se klajpedsko področje takoj odstopi Nemčiji, ker bo Nemčija v nasprotnem primeru, če se bo Litva uprla ali pozvala sosedje na pomoč, podvela namestu diplomatskih vojaške ukrepe. Litovski vladi je bil dovoljen rok štirih dni in ji je bilo obljubljeno, da Nemčija v primeru, če bo sprejela njene zahteve, ne bo imela nadaljnjih zahtev napram Litvi. Pripomniti mora, da litovska vlada ni vorašala za svet niti angleške niti francoske vlade.

Na vprašanje nekega poslanca, ali je bil minister obveščen, da Litvi preti izguba njene neodvisnosti, je Hoare naprosil parlament, naj počaka, da bo o tem podal svojo izjavo predsednik vlade.

Bonnetovi razgovori v Londonu

London, 23. marca. e. Chamberlain in Halifax sta se snoči v prostorih parlamenta posvetovala pol drugo uro s francoskim zunanjim ministrom Bonnetom. Prej je imel Chamberlain konferenco z voditelji angleške opozicije.

Daladierov poziv

Pariz, 23. marca AA. Min. predsednik Daladier je podal snoči novinarjem izjavo, v kateri je med drugim dejal: Težki časi zahtevajo pomirjenje med Francozi. Obramba se danes tako na delodajalce kakor delavce. Od delodajalcev zahtevam, da sprejmejo ponovno na delo udeležence stavke z dne 30. novembra. Tudi država bo dala široke možnosti za zaposlitev delavcev, ki so bili obtoženi v zvezi s stavko. S svoje strani zaupam tem delavcem, ker pričakujem, da bodo svoje napore posvetili nacionalni proizvodnji.

Slovaška pogajanja z Nemčijo

Berlin, 23. marca. e. Proti pričakovanju, da bo slovaška delegacija že prednočnim zapustila Berlin, je ostala v Berlinu še včeraj, ker pogajanja z nemškimi predstavniki še niso končana. V nemških službenih krogih poudarjajo, da potekajo pogajanja v najbolj prijateljskih odnosih in da je sporazum v glavnem že dosežen. Urediti je treba samo še nekatera tehnična in gospodarska vprašanja. V političnih krogih zatrjujejo, da bo Slovaška zvezana z Nemčijo s carinsko unijo. V kratkem bo določen tudi položaj slovaške valute napram marki. Po končanih pogajanjih bo prišel v Berlin dr. Tiso, da bo podpisal akt o zaščiti Slovaške s strani Nemčije.

Avstralski obrambni ukrepi

Sydney, 23. marca. e. Avstralski min. predsednik Lyons je izjavil, da uvideva potrebo sestave koncentracijske vlade, ki bi najbolje služila obrambi Avstralije. Sklepi nedavne nujne seje avstralske vlade, ki se je vršila po telefonskem razgovoru z Londonom, so se nanašali na nujno pospešeno gradnjo aeroplanov v Avstraliji.

Strašna avtomobilska nesreča pri Metkoviću

Avtomobil padel v rečico Vir, vsi trije potniki utonili

Metković, 23. marca. e. Včeraj se je pripetila strahovita avtomobilska nesreča blizu Metkovića, ki je zahtevala tri človeške žrtve. Zivljenje so izgubili inž. Evgen Hiler, poslovodja boksitnega podjetja »Continental« iz Drniša, češka državljanka Helena Kupina in šofer podjetja Milan Nikolić. Nesreča se je pripetila na poti od Metkovića proti Dubrovniku pri 8. km, kjer je nevaren ovinek nad rečico Vir. Kakor pripovedujejo očividci, je avtomobilu privozil nasproti tovorni avto podjetja Jelavić iz Metkovića. Šofer tovornega avtomobila je svoje vozilo ustavil 200 m pred krajem nesreče, ko je videl, da prihaja nasproti osebni avtomobil. Osebni avto pa je zavil preveč na desno stran

ceste in se preko cestnega roba zvrnil v Vir, ki je tam globok nad 4 m. Avtomobil je še nekaj časa vzdrlžal nad vodo, nato pa se je potopil. Popoldne so ponesrečeni avtomobil potegnili iz vode, seveda so bili vsi trije nesrečneži mrtvi. Zanimivo je, da je ura, ki jo je imela Helena Kupinova na roki, kazala točno 13.04. Na avtomobilu so našli razne predmete, lasti Kupinove in Hilerja. Kupinova je bila rojena 1909 in je prišla v Jugoslavijo 1. 1938. Hiler se je s šoferjem odpejal iz Splita, dočim je Kupinova vstopila šele v Makarski.

Politični obzornik

Križmanov »Slovenski delavec«, ki je glasilo tako zvezne združenih delavcev, je napisal v svoji zadnji številki v članku na prvi strani tole: »Kapitalistični trabant je okrog »Jutra«, »Slovenskega naroda« in »Nove pravde« in marksistični nasilniki okrog »Delavske politike«, »Delavca«, »Ljudskega glasa«, »Delavske pravice« itd. so po našem sporazumu z Jugoslavijo na nas osredotočili pravi jurji. S silnim gnevom se razpisujejo in drug po drugem ponatiskujejo o nas svoje izmišljotine. Vidi se, da bi nas radi v žlici vode utopili. Mi pa se ne damo. Danes ponavljamo: Dajmo že nam nasprotnih pokretov ne bo več, ali pa bodo po naši milosti še komaj živetarili, ko bo naš pokret v slovenskem narodu brezdomno odločilen. Tu se zato ne bomo branili pred njihovimi očitki, da smo se zvezali za fašizem in za diktaturo. Nas prav nič ne vzbudne iz ravnotežja njihovo lajanje o — demokraciji in svobodi, ker so še komaj včeraj rdeči in plavi iz marksističnih vrst pokazali, kako to svobodo in demokracijo razumejo.

V mariborski »Delavski politiki« čitamo: »Vsemogočni »Slovenec« od petka zaključuje svoj članek proti markotonomu, ki niso zadovoljni z njegovo juho, s sledečo grožnjo: »Ko bo konec volilne dobe, bo treba nekaterim preveč ambicioznim gospodom posvetiti malo več pažnje. Danes niso več časi, da bi smel kdo skupne narodne interese (seveda »Slovenec«! Op. ur.) podrežati svojim osebnim interesom. Danes tudi niso več časi, da bi se po nepotrebnem trošilo naše skupno narodno p. enoženje. Kdor bo to samo poskusil, tega si bo ljudstvo dobro zapomnilo in ga izločilo iz svoje srede.« — Torej po starem receptu: »Samo mi, mi smo narod, ljudstvo, javno mnenje« itd. go znani lajni. Mislimo, da je čas groženj minil 11. decembra, pa kakor vse kaže, se hoče gospodom še vedno starih metod. Bilo bi pa vseeno zanimivo po imenu poznati, tintomaza, ki si drzne v tem času groziti, da bo koga izločeval iz narodne srede. Dandanes se takih groženj nihče več ne boji!

V »Delavski politiki« čitamo: »Našim vzgojiteljem v premisleke. Pod tem naslovom je objavil »Slovenski dom« v številki 51, tole: »Blizal se je zgodovinski 11. december 1938. Dan, ki je postavil važen mejnik tebi in meni, ki je prinesel med evropsko javnostjo soglasno zahtevo slovenskega ljudstva: Tako in nič drugače! In ti, dragi gospod učitelj, si stal zopet ob strani, to je izven vrst starih slovenskih mož in fantov.« Tako zelo zameri »Slovenski dom« tistim, ki niso volili dr. Stojadinovića!

Snežne razmere

Poročilo tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS

z dne 23. III. 1939
Kranjska gora-Vrščic 1523 m: —7, solčno, 55 cm snega, osrenjen,
Rateče-Planica 870 m: —4, solčno, osončno 15 cm snega, sren, prisojno kopno,
Planica-Slatna 950 m: —3, solčno, 20 cm snega, sren,
Planica-Tanaj 1108 m: —3, solčno, 40 cm snega, osončno pršič, prisojno osrenjen,
Peč-Petelinjek 1440 m: —4, solčno, 40 cm snega, osončno osrenjen, prisojno kopno,
Pokljuka 1300 m: —2, solčno, 5 cm pršiča, 55 cm podlage,
Dom na Komni 1520 m: —7, solčno, 150 cm snega, po robovih spihan, sicer pršič,
Dom na Voglu 1540 m: —5, solčno, 140 cm snega, pršič,
Triglavsko jezero 1683 m: —8, solčno, 205 cm snega, pršič,
Velika planina 1558 m: —6, solčno, 40 cm snega, osončno pršič, prisojno osrenjen,
Mozirska koča 1344 m: —8, solčno, 70 cm snega, osončno pršič, prisojno sren,
Senjorjev dom 1522 m: —10, solčno, 10 cm pršiča, 30 cm podlage,
Koča na Pesku 1382 m: —6, solčno, 60 cm snega, pršič,
Koebekov dom 1744 m: —12, solčno, 200 cm snega, pršič,
22. III. 1939
Staničeva koča 2332 m: —8, solčno, 265 cm snega, pršič,
Dom na Krvavcu 1700 m: —8, solčno, 50 cm snega, prisojno osrenjen, osončno pršič.

Hitlerjevo pismo Mussoliniju

Rim, 23. marca. e. Mussolini je snoči sprejel italijanskega poslanika v Berlinu Atotica, ki mu je prinesel osebno Hitlerjevo pismo.

Borzna poročila.

Curth, 23. marca. Beograd 10.—, Paris 11.785, London 20.84, New York 445.—, Bruselj 74.875, Milan 23.40, Amsterdam 236.12, Berlin 178.12, Praga —, Varšava 83.50, Bukarešta 337.

Debata o avtonomiji obrtnega odseka

Pri glasovanju se je izkazalo, da je pretežna večina zborničnih svetnikov proti zahtevam Ivana Ogrina

Ljubljana, 23. marca
Četrta točka večerajšnje plenarne seje Zbornice za TOI je sprožila izredno burno in tudi močno debato. Šlo je za predlog o razširjenju avtonomije zborničnih odsekov, šlo je prav za prav samo za zahtevo po popolni avtonomiji obrtnega odseka, kakršno zahteva podpredsednik zbornice in načelnik obrtnega odseka Iv. Ogrin.

V nenavadnem kontrastu s izjavami predsednika Ivana Jelčina je bilo vse, kar je iznesel podpredsednik Ivan Ogrin. Predsednik je očrtal položaj slovenskega gospodarstva po političnih spremembah v zadnjem času in ugotovil, da je bolj kakor kdaj prej potrebno, da zavladajo pri nas iskrena sloga in iskreno sodelovanje. Večina zborničnih svetnikov je z odobravanjem sprejela predsednikovo izjavo. Tudi izjava o sporazumu, ki so jo sprejeli člani industrijskega, trgovskega in gostinskega odseka, priča o tem, da se večina zborničnih svetnikov zaveda resnosti položaja. Do skrajnosti so popustili člani zbornice, samo da bi zavladal red in mir v zbornici. Avtonomija obrtnega odseka je z določbami sporazuma do skrajnih možnih mej zagotovljena. Kljub temu pa je bil Ivan Ogrin proti sporazumu. Nekakšen ultimatum je dal zbornici glede obrtnega odseka. V svoji izjavi je določil rok, in zagrozil z odepitvijo obrtnega odseka od zbornice, če se ne bo ugodilo njegovim zahtevam. Zagrozil je, da bodo obrtniki ustanovili svojo zbornico. Prav nič se ni oziral na izjavo da bi odepitve obrtnega odseka imela za posledico razkosanje zbornice.

Razvita se je torej burna in mučna debata, potem, ko je Ivan Ogrin prečital svojo izjavo. Kmalu je debata postala seveda nestvarna, in sicer po krivdi g. Ivana Ogrina, ki je kaj čudno reagiral na stvarna izvajanja svetnikov. Tako daleč je šlo, da je na plenumu Ivan Ogrin začel govoriti o čisto družinskih zadevah, posebno besno je napadel svetnika Čeca, svojega soseda. Tako daleč je torej šlo, da je Ivan Ogrin pozabil, da je podpredsednik zbornice in načelnik obrtnega odseka ter je začel iznašati na plenumu za dve, ki jim pravimo tračarije: Kaj je ta rekel njegovi hčerki, kaj je oni rekel in tako dalje. Zbornični svetniki so reagirali na tako nediscipliniranost podpredsednika Ogrina z ogorčenim protestom. Zasebne zadeve se nikogar nič ne tičejo. Med protestnimi vzkliki je pa Ogrin kar naprej vpil in se pohvalil nazadnje, češ povedal sem pa le, slišali ste pa vendarle. Protesti so bili pa preburni, da bi slišali in izvedeli, kaj je svetnik Čec rekel hčerki Ivana Ogrina itd.

V dolgi in burni debati o avtonomiji obrtnega odseka ni Ogrin iznesel nobenih stvarnih argumentov, s katerimi bi dokazal upravičenost svojih zahtev. Debata je marveč pokazala, da hoče biti Iv. Ogrin v obrtnem odseku nekakšen diktator in da dosega svoje namene s takimi sredstvi, da je predsednik mogel ugotoviti, da je Ivan Ogrin nediscipliniran človek, s katerim je težko delati. Vse, kar se je v debati izneslo, je kazalo nato, da gre v celi zadevi za osebo Ivana Ogrina in za njegove familiarne interese, ne pa za interese obrtnikov in zbornice. Eden izmed debaterjev, ki je gotovo za široko avtonomijo, je izjavil, da avtonomija ne sme biti taka, da bi načelnik lahko zapostavljal in teroriziral same člane odseka.

Konec debate o avtonomiji obrtnega odseka je bil kaj presenetljiv. Pri glasovanju za sporazum, ki ga je predložil predsednik Jelčin, je glasovalo za sporazum 43 članov 4 pa proti sporazumu. Zadržani so bili Ivana Ogrina ob tem porazu je bilo tudi zanimivo. Vstal je pobral svojo aktovko ter odhajajoč ter žugajoč z dvignjeno roko zaklical: Le počakajte, to še ni zadnja instanca, je še instanca nad nami!

Po odhodu poraženega podpredsednika Ivana Ogrina, ki hoče vsekakor razbiti zavod, ki je v zadnjih desetletjih z uspehom vodil združene slovenske industrije, trgovce in obrtnike ter je naš gospodarski parlament in naš najodličnejši gospodarski forum, je zavladal red, svetniki so sprejeli še predlog za dopolnitev zbornice pristojbinske tarife, po katerem se zaračunava za dajanje naslovov 25 par, za člane po 20 par, sprejel je soglasno tudi vse samostojne predloge, ki so jih predložili gg. Ivan Rojnik, Ferdo Pintar, Ciril Majcen, Milko Senčar Ivan Ambrožič, Albin Smrkolj Josip Čukala in Franc Iglič. Ob 12.45 je predsednik plenarno sejo zaključil.

Vodišek, pa je igrala žalostinke. Vsa množica je zajokala, ko je slavil pokojnika zastopnik lovcev dr. Vidmar iz Hrastnika. Po slovesu lovskega zastopnika je zatrobil eden izmed lovcev v lovski rog v naslednji poziv in pozdrav dragemu tovarišu. Nato pa so odjeknile preko naših vrat tri salve. Ljudstvo se je le počasi razhajalo...

Avto zavezil v deklico

Litija, 23. marca
Litjski leseni most je že zelo zastarel. Zgrajen je bil že pred 80 leti in nikakor več ne ustreza današnjemu prometu, ker ne vzdrži večje obremenitve, pa tudi ker je preozek. Zdaj ga zopet popravljajo. Nedavno bi se skoraj pripetila hujša nesreča, ko je čez most peljal tovorni avtomobil in se je pod njim prelomil lesen nosilec. Za popravilo mostu izdajo vsako leto po 60.000 din, kar nedvomno ni racionalno. S tem denarjem, kolikor so ga že izdali za večna popravila, bi lahko že zdavnaj zgradili primeren betonski most.

Pred dnevi se je pa zopet pripetila nesreča na mostu. Ko so šli jutraj otroci v šolo čez most, jih je dohitel tovorni avtomobil, ki ga je vodil šofer Glušček iz Trčiča. Otroci so se umaknili širokemu vozu na desno in levo do ograje. Šofer je peljal počasi mimo otrok, a stefka Simončičeva, ki se je umaknila na levo za kamnit steber, je pomolila glavo iz zavetja, še preden je avto odpeljal mimo. Vozilo jo je zadelo v glavo s takšno silo, da je bila v trenutku oblita s krvjo. Morali so jo prepeljati v ljubljansko bolnico, kjer so ji rane zašili. Večraj so jo pa poslali iz bolnice v domačo oskrbo.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 23. marca
V torek ponoči okrog štirih sta srečala dva stražnika v Potokovi ulici ob Ljubljani nekam smešnega možička, oblečenega v sivozeleno uniformo in ogrnjena v plašč s službeno čepico na glavi ki je nosil v roki daljši drog, na katerem je bila pritrjena rogovilica, odrezana nekje v grmovju in prevezana z motvozom, tako da je imela obliko košča. Stražnika sta čudnega moža ustavila in ga je izpraševali, kaj počne v tako zgodnji uri na cesti, pa jima ni dal pravega odgovora. Ko sta si natančneje ogledala njegovo obličje, je sta osumila možička nepošten dejanj, zaradi česar sta ga povabila na bližnjo stražnico. Tam so ugotovili, da je mož oblečen v pravo uniformo, kakršno nosijo nekli mestni uslužbenici, ki pa nimajo naloga hoditi ponoči z rogovilicami po ulicah. Ko so pa možička preiskali, se je mahoma izkazalo, v kakšno svrhu so mu služile rogovilice: aretiranec je imel namreč vse žepne natičene z žarnicami, ki jih je pobral s pomočjo prevezanih koškov in napeljav ulične razsvetljave, najbrž pa tudi iz raznih javnih stanišč itd. Pri preiskavi so mu zaplenili 13 žarnic, nato pa so ga spremenili še na njegov dom v Zele. Ni jami, kjer so našli še 10 žarnic, spravljenih v omari. Mož so spravili v zapor v bližnji šentpetrski vojašnici, naslednji dan pa so ga temeljiteje zaslišali. Možakar je povedal, da je pobral žarnice z drogov na Prulah, nekaj pa tudi drugje, seveda ne vseh nagkrat. Žarnice, ki so jih našli na njegovem domu, si je prilastil že pred dnevi, v noči na torek pa je pričakoval prav obilen plen, ker je bila noč temna in se je, kakor pravi, pripravljalo na dež, če ne morda na sneg.

Na policijski preiskuje, če je aretirani možiček oni, ki je prizadeval mestu že toliko škodo in če je on tisti, ki že več let pobira žarnice z javnih prostorov. Na magistratu, oziroma v elektrarni so namreč ugotovili, da je bilo ukradenih z javnih prostorov že letos 23. lani 346, predlanskim pa 125 in leta 1936 tudi 32 žarnice. Nedavno smo poročali o velikih tatvinah v neki trgovini s športnimi potrebščinami. Kmalu po aretaciji dveh uslužbencev, pomočnika in vajence, je policija zaplenila na domu obeh za okrog 6000 din nakradenega blaga: smuči, obleke, toplega perila, nahrbtnikov itd., kasneje pa sta tatila izdala tudi imena in naslove svojih odjemalcev. Vseh odjemalcev nakradene robe je bilo okrog 30 in je policija tudi tem zaplenila domala vse blago, v vrednosti okoli 16.000 din. Aretrirana sta tatvine posočeta tajila, ko pa sta spoznala, da ne bosta ušla iz mreže, sta vse lepo priznala. Kradla sta že nad leto dni in sta gotovo razprodala za nad 20.000 din nakradenega blaga.

Nekje na ulici je bil večeraj aretiran 29 let star bivši rudar Maks Krča iz Trbovelj, ki so ga že dolgo zasledovali preko policijskih dnevnikov. Krčo zasledujejo orožniki v Trbovljah in v Hrastniku zaradi vlovov in tatvin. Pred tedni je vlovil s ponarejenim ključem v trafiko Matije Kneza v Trbovljah, kjer je pobral precej denarja in tobačnih izdelkov, kmalu pa se je pojavil v Hrastniku, kjer je vdril v neko gostilno in ponoči odnesel nekaj obleke. Potem se je klatil več dni po celjskem okraju, kjer je tudi pridno kradel, nakar se je pred dnevi preselil v ljubljansko okolico in je tudi hotel kraditi. Preden pa je mogel priti do izdatnejšega plena, so ga v mestu spoznali in zaprili.

Iz Celja

— Nov župan in spremembe v mestnem svetu. Za predsednika mestne občine celjske je imenovan odvetnik dr. Alojzij Voršič, za člane mestnega sveta pa so imenovani gg. Alojzij Mihelič, sodnik upravnega sodišča dr. Ivan Minar, ravnatelj banovinske hranilnice Oskar Čermelj in železniški uradnik Franc Repnik. Kakor znanost, sta finančni referent g. Vinko Prelong in pravni referent g. dr. Jakob Hodžar podala ostavko kot člana mestnega sveta.

— Frizerski in brivski saloni v Celju bodo v petek 24. t. m. odprti samo do 20. V soboto 25. t. m. bodo odprti do 12. v nedeljo 26. t. m. pa bodo vsi dan zaprti.

— Temeleje za polopje Pokojniškega zaveda na Krekovi cesti so že začeli graditi. Poslopje, ki bo imelo tri nadstropja, bo jeseni dograjeno.

— V celjski bolnici je umrla v sredo v starosti 46 let trgovka in lastnica strojne pletilnice ga. Beti Pušnikova iz Vojnika, soproga tajnika vojniške posojilnice. Pokojna je bila odločno narodna žena, vzorna soproga in izredno skrbna mati. Pogreb bo v petek ob 16. iz mrtniške na okoljskem pokopališču. Pokojni bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

— Napad in nesreča. Ko je šel šolski pomočnik Viktor B. v noči na sredo ponoči na neki listnjak na Polulah pri Celju, je v temi stopil na več moških, ki so spali na listnjaku. Zaradi tega je nastal prepir. Viktor B. je izvel iz žepa nož in zabodel enega izmed prenočevalcev, Stefana Šekulna, v prsi. V torek okrog 10. dopoldne se je ponesrečil 25-letni delavec Alojz Atelšek s Poljan pri Rečici ob Savinji. Pri delu v gozdu ga je stisnil hlood in mu zlomil levo nogo nad kolonom. Poškodovanca se zdravi v celjski bolnici.

V KINU UNIONU

boste od jutri naprej videli

najrazkošnejše in najlepše filmsko delo francoske filmske produkcije, sijajni in nepozabni film

NEKRONANA CARICA

KATJA DOLGORUKOVA

GLAVNO VLOGO KATJE IGRA ZNAMENITA, VAM VSEM SE

IZ »ZLORABE ZAUPANJA« NEPOZABNA UMETNICA

Danielle Darrieux

Razkošje, sijaj in blesk, s katerim je izdelano to reprezentativno, vedelo francoskih umetnikov, napeta vsebina dejanja, ki ima svojo kulminacijo v uspelem atentatu na nesrečnega ruskega carja, intrige na ruskem carskem dvoru, igra, režija, fotografija, vse to so odlike tega edinstvenega, nedosegljivega vefilma.

Za ta film Vam priporočamo nakup ustopnic že v predprodaji!

KINO UNION

Lanska produkcija električne energije v Sloveniji

Znašala je okrog 300 milijonov kwh — Od l. 1936 je narasla za dobro šestino

Ljubljana, 23. marca

Tudi na produkcijo električne energije pri nas je vplivala prejšnja leta gospodarska kriza. Da je zadnja leta kriza popustila, se pa pozna tudi pri porastu produkcije električne energije. V splošnem sicer naša država še zelo zaostaja za produkcijo in porabo električne energije v mnogih drugih evropskih državah, povečanje porabe in produkcije se pa kaže tudi pri nas od leta do leta, čeprav naprednejših držav ne bomo še tako kmalu dohiteli.

Naša država je z izjemo dravske banovine še skoraj povsem brez elektrike: elektrifikacija pa še ni popolna tudi v Sloveniji. Če primerjamo skupno porabo električne energije v dravski banovini s številom prebivalstva, spredvidimo sicer, da še zelo zaostajamo za zahodnimi in severnimi evropskimi državami, vendar pa nismo med zadnjimi evropskimi pokrajinami, zlasti v primeri s porabo električnega toka v drugih banovinah.

Točne številke o produkciji električne energije v Sloveniji lani še niso znane, po precej zanesljivi cenitvi je pa produkcija znašala okrog 300 milijonov kwh. Od l. 1936 je narasla za dobro šestino. L. 1935, ko je bila zelo zmanjšana zaradi gospodarske krize, je znašala 230 milijonov kwh, l. 1936 se je že nekoliko povečala, na 240 milijonov kwh, predlanskim je znašala že 280 milijonov kwh, a lani se je povečala tudi približno za 20 milijonov kwh.

Najmočnejši producent in razpredalec električne energije v Sloveniji je Fala, ki producira nad polovico vse v dravski banovini producirane električne sile, lani 57,6% celotne porabe v naši banovini, 173 milijonov 94.339 kwh. Druge elektrarne, ki sestajajo dač za njo in je težko reči ali jo kdaj katera prevzela prvenstvo. Na drugem mestu je elektrarna Kranjske industrijske družbe s produkcije okrog 38,5 milijona kwh. Velika produkcija te elek-

trarne lani gre na račun povečanja obratov KID. Jeseniške železarne so po porabi električne energije naše največje industrijsko podjetje. Po skupni porabi električne sile v vseh podjetjih Trboveljske premoagropne družbe jih TPD še ne dosega, čeprav se je lani njena poraba pogonske sile zelo povečala, od 32,5 milijona kwh predlanskim na 36.692.542 kwh. Lani so namreč premoagropni obratovali v mnogo večjem obsegu.

Po produkciji je na tretjem mestu velenjska ka'orična električna centrala, ki je lani producirala 22.408.200 kwh. Produkcija te elektrarne se je povečala od l. 1937 skoraj za 10 milijonov kwh, saj je znašala predlanskim komaj 12.500.000 kwh, leta 1936 pa 9.702.100 kwh.

Druge elektrarne imajo le manjšo kapaciteto in nobena izmed njih ni lani producirala 10 ali več milijonov kwh. Na četrtem mestu je Majdičeva elektrarna, ki je lani producirala okrog 8.200.000, predlanskim 6.100.989 in l. 1936 5.205.400 kwh. Sle-di možička elektrarna, ki je producirala po cenitvi okrog 7.280.000 kwh lani, predlanskim pa 7.048.450 in l. 1936 7.246.790. Produkcija te elektrarne v zadnjih letih se toroj ne spreminja bistveno. Med večjimi elektrarnami je producirala predvsem Fala lani nekoliko manj kakor predlanskim, in sicer 2.411.544 kwh. Nekoliko manj je znašala tudi produkcija Česnjeve elektrarne lani kakor predlanskim; lani 6.497.210, predlanskim 6.537.210, a l. 1936 5.887.600 kwh.

Največji porast produkcije izkazuje velenjska elektrarna, za 83,3%. To je treba pripisovati lepemu razvoju Kranjskih deželnih elektrarn, ki so lani dobavile svojim številnim konzumentom okrog 17.641.400 kwh.

(Številke po »Elektrotehniškem vestniku«, še ne uradno potrjene.)

Žrtev divjih lovcev na zadnji poti

Tako lepega pogreba Dole še niso videle — Slovo lovcev od dragega tovariša

Dole, 18. marca
Poročali smo že o zločinskem napadu divjih lovcev na domaćijo Jožeta Odlazka, lovskega čuvaja v revirju hrastinskega inženirja g. Zmuka. Strahotni zločin je pretežko vso okolico, seveda najbolj domače. Smrt dobrega očeta obkrojuje vdova in 5 nedoletnih otrok. Najstarejši deklici je 15 let, najmlajšemu otroku pa šele tri leta. Jutri bi družina praznovala dobrega in skrbnega očeta, pa so tik pred lepim družinskim praznikom počili pred hišo strel in oče Jože je padel kot žrtev divjaskih napadalcev.

V Dole in v Zagozd, kjer imajo Odlazkovi malo hišico z gospodarskim poslopjem, je prišla sodna komisija iz Litije. Zdravnik dr. Lebinger je izvršil obdukcijo in ugotovil strahotne posledice morilčevega strela. Odlazku je glavo razbilo. Strel iz bližine je bil tako močan, da mu je lobanja večkrat počila. V glavi so našli še 12 šiber. Te so bile izdelane kakor doma, dolski divji lovci so jih napravili iz narezanih žebeljev, nekaj pa tudi iz svinca,

ki so ga kar sami vtilivali in rezali šibre. Preiskavo pa vodi litjski sodnik g. Pavlovič, ki zaslišuje štiri aretirane napadalce.

Pogreb v Dolah je dokazal, kako je bil pokojni priljubljen. Bil je zgleden družinski oče in eden najbolj zanesljivih in vestnih lovskih čuvajev. Ravno zaradi vestnosti v službi pa je postal žrtev podivjanih fantov.

Domala vsa sosetka je prišla na pogreb, bilo pa je tudi mnogo pogrebcev iz doline. Takega pogreba pri nas še nismo videli. Izredno mnogo je bilo lovcev, prišli so od blizu in daleč, tudi iz Zasavja. Največ jih je bilo iz Hrastnika. Vodila sta jih lastnik revirja inž. Zmuc in hrastniški zdravnik dr. Vidmar. Globok vtis je napravila na domače in sosedo udeležba uniformiranih lovcev, ki so s puškami na ramenih korakali ob krsti nepozabnega tovariša. Cerkveni moški pevski zbor pod vodstvom organista g. Zavrla je zapel dve žalostinki, domača glasba na pihala, ki jo vodi upokojeni vojaški godbenik g. Joško

Iz škofje Loke

— Prečitajte in odzovite se! Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani priredi skupno s krajevno Protituberkulozno ligo v nedeljo 26. t. m. s priletom ob 9. uri v telovadnici deške ljudske šole v Škofji Loki predavanje z naslovom: Borna proti jetiki in pomen delavskega zavarovanja v tej borbi. Predavali bodo uradniki OUZD, govoril pa bo tudi predsednik Protituberkulozne zveze g. dr. Joža Bohinjec iz Ljubljane. Predavanje bo pojasnjevalo večje število škofjskih slik in propagandni film: Jetiko je bolje preprečevati, nego zdraviti. Predavanje je važno prav za vsakogar, posebno pa še za delavstvo in za uslužbence. Pridite vsi, vstop je prost!

— Šentjakobčani v škofji Loki. Nekajkrat že so bili doslej šentjakobčani v škofji Loki in vsakokrat je bilo za njihovo

gostovanje veliko zanimanje. Tudi tokrat je tako. Na praznik ob 20. uprizore gostje komedijo »Peč«, ali kakor poznajo igra tudi pod naslovom: Zvita Marija. Sloves šentjakobčanov daje jamstvo, da bomo tudi tokrat doživeli izredno lep večer, ki naj ga ne zamudi nihče!

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 23. marca katoličani: Pelagija, Oton, Viktorin

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Tajni kurir Petrograda

Kino Sloga: Kralj kraljev, matineja »V zemlji brez zakonov« ob 14.30

Kino Brez: Nevihta

Kino Moste: Ešnapurski tiger in Mlle Docteur

Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj občni zbor ob 20. gostilna Lovšin, Gradišče

Zveza gospodinj občni zbor ob 16. v društvenih prostorih, Gradišče 14

Socialno ekonomski inštitut: predavanje univ. docenta dr. ing. Matija Zmura o »Produktivnih silah našega gospodarstva« ob 20. v dvorani Zbornice za TOI

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočvar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Ozpod sita

»Kaj pravite?«

Po vojni, ko je bilo življenje precej dolgočasno, smo se zabavali s tem, da smo se šli liberalce in klerikalce in še hujše stranke. Visek užitek je bil, če je ena stran drugi vrгла vlado. »Al smo jih dal'« smo si rekli in si meli roke, dokler nismo zopet — mi »padli«. Danes pa je resnično življenje postalo samo tako zanimivo, da te igre ni več treba. Danes ne vleče več, če bomo na tej strani, kako so ti hudobni liberalci razgrajali v šenčurju, še manj viece, ako bomo na oni strani, kako so v srednjem veku pražili napredneže in kako se prav za prav tudi iz opice lahko izleže kak človek. Kaj, ko bi rekli, da se vse dolge, dokler bo življenje tako zanimivo, ne bomo med seboj nič več dražili in si postavljali noge, marveč vsak za sebe pridno delati za skupno dobro. Kaj ko bi si rekli slovenski Sokoli — saj ni treba glasno, dovolj je, da si to samo mislijo in v dejanju pokažejo: Čisto prav, da so javno priznali tudi Slovenski fantje, Zdrava tekma mora biti. Končno vendar narodno vzgoje mnogo ljudi, ki bi jih Sokol nikdar ne zajel. — Pa ko bi si rekli tudi Slovenski fantje: Če že ta in ta ni pri nas, pa naj bo vsaj pri Sokolu. Bolje nekaj kot nič. Slovansko bo pa le usmerjen.

Kaj pravite, ali bi se ne dalo to doseči, saj si vendar skoraj vsi Slovenci vseh barv in nazorov nekaj podobnega žele. Seveda nergačem, ki jim je prepri to, kar voda ribi, bi bilo potrebno za ta čas zamašiti usta.

In brate Hrvate, ki dokazujejo, da vsaki tehnični ni treba jezička, lepo prosimo, naj pri tem z nami vred ne nehajo paziti, da se nam tehnična ne razbije. Prvo je tehnična, potem pa se bomo že kako gugal, pa magari, da si namesto jezička napravimo še tretjo skodelico. Ali ni tako? Kaj pravite?

Podpisemo z nekaterimi pridržki in pomisleki. Zno je zdravo, le pleva naj še odpažajo. Zal prihaja to spoznanje precej pozno, če že ne prepozno. Naša iskrena želja je, da bi sledila besedam tudi dejanja. In ta dejanja naj bi se ne omejevala samo na Sokole in Slovenske fante. Daleč, daleč preko tih naših ozkih in ozkosrčnih meja naj bi šla.

Iz Sevnice

— Film »Oj leti sivi Sokol« v Sevnici! Jutri v petek ob 13. in 20. ter v soboto ob 13. in pol 17. uri bo predvajal zvočni kin Sevnica ta monumentalni nacionalni film. Predstave ob 13. uri so namenjene predvsem deci in naraščajo ter šolski mladini, ker je film kot kulturni in izredno vzgojen poseben priporočila od ministrstva prosvete. Ostali predstavi sta namenjeni odraslim ter bo film nedvomno tudi v Sevnici dosegel ono ogromno priznanje in uspeh kot povsod.

**navedite najvišje
velefilm vseh
časov!**

Grandiozna epopeja
hrčanstva o življenju,
trpljenju in smrti
ZVELICARJA.

KRALJ KRALJEV

Film, ki si ga mora ogledati vsak kulturni človek!

NAD 40.000 SODELUJOČIH! Najdražji in najmonu-
mentalnejši film vseh časov! Največje delo režiserja
CECIL B. DE MILLEA. Pri izdelavi tega filma je
sodelovala newyorška filharmonija!

NABAVITE SI VSTOPNICE V PREDPRODAJI!
Kino Sloga, tel. 27-30.
Danes ob 16., 19. in 21. uri.

DNEVNE VESTI

— Splošna amnestija za vse policijske
prestopke. Izšel je ukaz kraljevih name-
stnikov o splošni amnestiji za vsa kazni-
va dejanja (prestopke) storjena do vste-
tega 5. februarja t. l., za katerih preiskavo
in presojanje so pristojne oblasti splošne
uprave ne glede na to ali se je postopek
že začel ali ne ali se teče ali pa je sodba
postala pravomočna ali ne. Že iztirjane
denarne globe ne bodo vrnjene. O vseh
spornih vprašanjih, nastalih na podlagi te-
ga ukaza, bo razsodil notranji minister.

— Proti uredbi o sanitetnem fondu. Tu-
ristična Zveza v Splitu je poslala predsed-
niku vlade ter vsem pristojnim ministrom
brzojavko, v kateri protestira v imenu vseh
zainteresiranih občin, turističnih odborov
in industrijskih podjetij v primorski ba-
novini proti novim davkom na turizem,
predvidenim v § 5. nove centralistične ure-
dbe o sanitetnem fondu. Turistična zveza
prosi, naj se ta uredba takoj razveljavi,
prosi, drugi strani pa ukrene vse potrebno
za povzdigo našega hotelirstva in turizma.

— Novi ravnatelj Agencije Avale. Vče-
raj je bila seja ravnateljstva Agencije
Avale. Za novega ravnatelja je bil izvoljen
novinar Grgorje Perić. On je bil po ustano-
vitvi Avale njen prvi ravnatelj.

— Adamičeva literarna dela v Ameriki
nagrajena. Naš rojak Louis Adamič, ki živi
že nad 20 let v Ameriki, je spisal že več
knjig. Njegova zadnja knjiga »Moja Ame-
rika«, ki v njej opisuje življenje izseljencev
v Ameriki, je dobila dve literarni nagradi
in sicer nagrado Rockefellerjeve ustanove
v znesku 6000 dolarjev in nagrado Carneg-
gievega zavoda v znesku 10.000 dolarjev.

— Železniški promet med Zagrebom in
Dalmacijom ukinjen. Na dalmatinski lški
progi je bil večeraj prekinjen železniški
promet pri Zrmanji. Izredno ostra burja
je nanesla na železniško progo toliko sne-
ga, da je tovorni vlak obšel na progi.
Proti Zrmanji so takoj poslali motorni
plug, ki je pa skočil s tira in tako je pro-
met povsem zastal. Brzovlak je imel 1 uro
zamude. Snežni zameti so ponekod visoki
do 2 m.

— Izlet na Oplenec zagotovljen. Za
CMD ter njenim marljivim poverjenicam
letošnje binkoštno romanje na Oplenec se
je doslej prijavilo šestdeset petdeset
in poverjenikom v Ljubljani in na deželi
že toliko izletnikov, da je izlet s poseb-
nim brzovlakom zagotovljen. V interesu
vsakogar, ki želi na Oplenec, a se še ni
odločil, je torej, da se čim prej prijavi
Zlati in današnjih burnih časov bo roma-
nje na Oplenec še posebno pridobilo na
pomenu in gotovo se bodo vsi izletniki
vrnili z zlata okrepitvi z novo vero v
bodočnost Jugoslavije, ki je dala že toliko
dragocenih žrtv za svoj obstanek in za
svetovni mir. Na deželi se pripravite pri
podružnicah oziroma pri poverjenikih in
poverjenicah, v Ljubljani pa pri blagajni-
čarki v Bonačevi papirnici v Šelenburgovi
ulici. Vožnja v II. razredu brzovlaka in
v avtobusu velja 280 din, v III. razredu
pa 200 din. Kalkih 80 odstotkov doseda-
njih prijav je za II. razred, ker si pač
ljudje želijo kolikor toliko udobja na
nočni vožnji. Prosimo vse prijavitelje, da
čim prej vplačajo obroke. Nadaljnja na-
vodila objavimo prihodnjo nedeljo.

**DANES ZADNJKRAT
ZVEČER OB 21. URI
MODNA REVIIJA
KAZINO
VELIKA DVORANA**

— Novi slovenski grobovi v Ameriki. V
Clevelandu je umrla Alojzija Arko, po
domače Gašperjeva Lojza, stara 82 let.
Doma je bila iz Zagradca in kot dekle se
je pisala Orel. Poleg brata, dveh sinov in
2 hčera, je zapustila 29 vnukov in vnuk-
inj ter 29 pravnukov in pravnukinj. V
Chicago sta umrla Janez Pogačnik, star
70 let, doma iz Ljubljane in Marija Hrast,
stara 46 let, doma iz Jarševnika pri Čr-
nomlju.

— Sneg zasul Slovence v Ameriki. V
Utahu v Ameriki se je pripetila strašna
nesreča. Snežni plaz je odnesel hišo rod-
bine Tomas in z njo vso družino, mater
vdovo, 4 sinove in 2 hčerki. Tri sinove in
hčerko so odkopali še žive, 1 sin se je re-
šil sam, mater in hčerko so pa odkopali
mrtvi. V bližini te domačije je imel Slo-
venec Janez Bizjak kabino, ki jo je sneg
tudi zasul. Njega so odkopavali čez dva
dni. Našli so ga mrtvega na postelji, ka-
kor je bil zvečer legel k počitku. Na njem
je bilo 14 čevljev snega. Pokojni zapuša-
ca v stari domovini ženo, sina in hčer. Doma
je bil iz Postojne.

— V Zagrebu razsaja gripa. V Ljubljani
je letos gripa močno razsajala. Zadnje dni
je nekoliko popustila. V Zagrebu je pa še
vedno zelo hudo razširjena. V mnogih pri-
merih nastopajo komplikacije, zlasti plju-
čnica.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da
bo spremenljivo oblačno, nestanovitno in
toplejše vreme. Včeraj je snežilo v Beo-
gradu in Sarajevu. Najvišja temperatura
je znašala v Dubrovniku 11, v Splitu in
Rabu 10, v Ljubljani 9,2, v Kumboru 9,
v Mariboru 7,7, v Zagrebu in Beogradu 6,
na Visu 5, v Sarajevu 3. Davi je kazal
barometer v Ljubljani 750,8, temperatura
je znašala —1,8, na aerodromu —6,1 C.

— Nesreča na morju. Močan vihar je vr-
gel v terek zvečer italijanski parnik Gian
Paulo na poti iz Trsta v Šibenik na rtič
otoka Zlarina zvan Ostrica. Parnik naj bi
natovoril v Šibenik 400 vagonov premoga
za Reko. Ta čas je vozil iz Kanala parnik
»Zagreb« in italijanski parnik je moral
počakati na odprtem morju. Ko se je hotel
obrtni proti Kanalu, ga je zgrabil vihar
in ga vrigel z desnim bokom na Ostrico.

Parnik ni poškodovan. Na pomoč mu je
krenil remorker naše vojne mornarice
»Ustrajnik«, da ga potegne s plitvine.

— Se en pobegli kaznjence na delu. 30
let stari bivši posestnik Josip Heric iz
Strigove je nedavno pobegnil iz kaznilnice
v Mariboru. V noči na 16. tm. pa je že
vplnil v trgovino Franca Štembaurja v
Kaplaskem vrhu pri Radenich, kjer je
ukradel veliko manufakturnega blaga,
srajce, žemperjeve, nogavice, čepce, nekaj
plaščev za kolesa itd. v skupni vrednosti
3500 din. Heric, ki ga zasledujejo očrni-
ki, je vplnil tudi v cerkev v Veržuju in
odnesel nekaj ključev.

Iz Ljubljane

— Tretji pregled motornih vozil. V
petek od 8. do 11. ure se bo vršil tretji
redni pregled motornih vozil za območje
sreskega načelstva Ljubljana-okolica v
Ljubljani. Grudnovi nabrežje št. 17 pred
poslopjem oddelka za kontrolo mer. Do-
hod iz Sv. Jakoba trga po Zvezdarski uli-
ci, ker je cesta na desnem bregu Ljublja-
nice zaprta. Sresko načelstvo Ljubljana
poziva vse lastnike motornih vozil, da
pravčasno pripeljejo vozila na kraj pre-
gleada. Lastnikom, ki so za svoja vozila
plačali vse predpisane takse, bo komisi-
ja odobrila uporabo vozila in izdala evid.
tablico za leto 1939; proti onim, ki se tu-
di tega dne ne bodo odzvali, se bo posto-
palo zaradi kršitve čl. 36 točka 18 ure-
be o zaščiti javnih cest in varnosti pro-
meta na njih.

— Društvo prijateljev pravne fakul-
tete v Ljubljani je imelo dne 18. marca
t. l. svoj redni občni zbor. Soglasno je bil
izvoljen stari odbor z malimi izpremem-
bami. V eksekutivo so bili izvoljeni: za
predsednika dr. Golia Vladimir, predsed-
nik apelacijskega sodišča; za tajnika dr.
Munda Avgust, kasacijski sodnik; za bla-
gajnika dr. Sajovic Rudolf, univerzitetni
profesor; dr. Žirovnik Janko, predsednik
odvetniške zbornice in dr. Korošec Viktor,
dekan juridične fakultete. Olanov je imelo
društvo preteklo leto 379. Za izdajanje
Zbornika znanstvenih razprav, ki ga iz-
daja profesorski zbor pravne fakultete je
zbralo društvo na članarini din 15.583,50,
dočim so znašali stroški za Zbornik znan-
stvenih razprav din 37.645,75. Zbornika se
je tiskalo 700 izvodov — razpečalo pa se
ga je 455 izvodov. Izdajanje Zbornika
znanstvenih razprav je velikega pomena.
Profesorski zbor ima priliko, da v njem
obravnavajo vsako leto aktualna pravna
vprašanja. Članki imajo kratek resume v
kakem svetovnem jeziku. S tem si utre
Zbornik pot v širni svet. Izdajanje Zbor-
nika pa ima tudi praktičen pomen. Fak-
ulteta dobiva za Zbornik v zamenjavo
znanstvene knjige in časopise. Tudi v bo-
dočem letu bo društvo nadaljevalo svojo
nalogo, da čim bolj podpre pravno fakul-
teto. Trdno smo prepričani, da se bodo
naši pravniki, ki delujejo v praktičnih
področjih, kakor doslej, tako tudi v bodoče
zavedali svoje dolžnosti in odgovornosti
napram našemu višjemu kulturnemu za-
vodu.

— Jeverice in ptički v Tivoliju so s
pomladjo dobili spet najhujšega sovražni-
ka, ker topli dnevi privabljajo v park vsak
dan polno mladic. Razbrzdani dečki me-
čejo kamenje na vervece in ptičke, da so
neko neverico prav težko rani. Drugi
spet ptiče in vervece streljajo s fraca-
mi, da večkrat na steezi najdes ubitega
ptiča. Poziv staršem, naj bi svoje otroke
navajali k usmiljenju do živali, bi bil po-
polnoma odveč, ker so otroci pač taki,
kakršni so starši. Če otroci doma ne do-
be prave vzgoje, pa morajo naše šole skr-
beti za čimvečjo srčno kulturo mladine.
Sadjarsko in vrtnarsko društvo je že več-
krat predlagalo, naj bi na solah vsaj en
dan v letu žrtvovali za vzgojo otrok v
ljubezni do prirode. Imamo sicer polno
izletov in prireditev, a za varstvo priro-
de menda ni dosti smisla. Občinstvo mo-
ra torej samo paziti na podviganje otročja,
da nam ne preženo ptičkov in ne po-
bijajo verveč po naših nasadih.

— J »Slabo vest«, Anzenbergerjevo ljud-
sko veseloligro s petjem in godbo uprizore
Sentrjakobčani jutri in v soboto ob 20.15
ter v nedeljo 26. t. m. popoldne ob 15.15.
Dejanje poživljajo pesmi in godba, ki jo
je priredil g. Bostjancič, ki ima tudi glas-
beno vodstvo pri predstavi. Pri predstavi
sodeluje skoro ves ansambel, režijo vodi
g. Epyper. Kdor se hoče dobro zabavati,
naj poseti predstave. Na praznik 25. po-
poldne ob 15. gostujejo Sentrjakobčani v
Sokolskem domu v Šiški, kjer uprizore
pravilčno igro »Pepelko«. Istega dne ob
20. pa uprizore na Sokolskem domu v Škof-
ji Loki zabavno Vachekovo komed. »Zvita
Marfa« (Peč), v nedeljo 26. t. m. popoldne
ob 16 pa isto igro v Sokolskem domu v
Medvodah.

— J Verdijev Requiem, ki se bo izvajal
na javnem koncertu v Ljubljani v četrtek
dne 30. t. m. v veliki Unionski dvorani, ima
7 glavnih delov in sicer: Requiem in Kirie.
Dies irae. Domini Jesu. Sanctus. Agnus
Del. Lux aeterna in Libera me. Posamezn-
ni deli so pisani za soli in zbor, deloma
samo za zbor, posamezne soliste, duete,
tercete in kvartete. Delo je napisano pre-
srešljivo mogočno in je največkratnejše,
najlepše delo tovrstne glasbene literature
vseh narodov in časov. Zložil ga je kralj
melodije Giuseppe Verdi leta 1874. Vabimo
g. udeležbi koncerta, za katerega so sedeži
v predprodaji in knjigarni Glasbene Matice.
Izvajalci, 160 članov Radio-Torino (solisti,
zbor in orkester) pridejo direktno iz To-
rina v Ljubljano, pod vodstvom dirigenta
Ahila Consola. Rezervirajte si četrtek za
koncert v veliki Unionski dvorani.

— J 60 mladih fantov, članov Akade-
mskega pevskega zbora v Ljubljani bo v
ponedeljek 3. aprila v Unioinu zapelo naj-
lepše pesmi od Jenka, Fleismana, Hajdri-
ha, Nedvéda itd. Dirigent g. Maroit Fran-
ce je s svojim zborom spet pripravil vsem
lep pevski večer, katerega ne sme nihče
zamuditi, ker se v Ljubljani ne bo več
ponovilo. Ideali pevci zaslužijo v polni
meri za ves njihov napor in veliko neme-
nično delo popolno priznanje, ki ga jim
bomo dali s polnoštevilnim obiskom. Pro-
daja vstopnic se vrši na univerzi.

KINO MATICA, tel. 21-24
Danes
zadnjiokrat ob 16., 19. in 21.

TAJNI KURIR PETROGRADA

Spijonažni velefilm z
LUISE RAINER
in William Powell-om

— J Predavanje Prirodoslovnega društva.
V torek, 28. t. m. bo predaval v preda-
valnici mineraloškega instituta univerze g.
prof. dr. Maks Wraber o temi: »Zelena ra-
stlina — čudodelna tvornica«. Začetek ob
18.15.

— J Druga javna produkcija gojencev
ljubljanskega drž. konservatorija bo v po-
nedeljek 27. t. m. Nastopili bodo naslednji
gojenci: Živić Ivo (klavir), Cveto Ciril
(klavir), Friar Pavia (solopetje), Jančar
Angela (mezzosopran), Sagadin Erik (kla-
vir), Poljanšek Ivan (čelo), Gostiša Alojzij
(tenor), Elletz Rafael (klavir), Tiran Ma-
rija (sopran) in Zapletal Anton (klavir).
Začetek produkcije točno ob 1/7 zvečer.

— J Kralj kraljev od danes naprej v
kinu Slogi. V povestnici filmske produk-
cije ne poznamo nobenega filma, pri ka-
terem bi Američani potrošili večje vsote
kot je veljala izdelava gigantskega vele-
filma »Kralj kraljev«. Nad 40.000 ljudi je
bilo zaposlenih pri velikih prizorih. Film
je največkratnejše filmsko delo o življe-
nju, trpljenju in smrti našega Izvelicarja
kralja. Ves zbor in orkester newyorške
filharmonije je sodeloval pri snemanju te-
ga velefilma, ki ga mora videti vsak in-
teligent, vsak kulturni človek. Kino Slo-
ga se ni strahla nobenih stroškov za na-
bavo tega filma, ki je tako pretresljiv,
tako veličasten, da napravi na vsakega
gledalca nemiljivo in izredno globok, mo-
gočen utis. Za film so se trgala ravno ob
tem času vsa mesta v naši državi, toda
kino »Sloga« je žrtvovala velike vsote,
da pokaže Ljubljancem ravno pred ve-
likonočnimi prazniki to monumentalno
filmsko delo. Zanimanje je veliko. Vstop-
nice naj se rezervirajo v predprodaji.
Ljudje iz podeželja naj na praznik in ne-
deljo pisмено naroče vstopnice pri upravi
kina »Sloga«, pa se jim bodo rezervirale.

— J Veliko vodnih ptic ob Savi. Spre-
hajaki ob bregu Save med Ježico in Tac-
nom imajo skoraj sleherni dan priliko
opazovati velike jate vodnih ptic zlasti
divjih rac, ki se selijo nazaj na sever, pa
se rade ustavljajo ob bregovih Save, kjer
imajo mir. Včeraj so se sprehajale nad
Savo pod Gameljnom v kratkem razdo-
lju tri jate rac, ustavila sta se pa tam tudi
dva para čapelj, ki sta iskala hrane v vo-
di.

— J V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani
pri franciskanskem mostu se sedaj nahaja
optik in urar FR. M. ZA JEC, torej ne
več na Starem trgu. — Samo kvalitetna
optika.

— J Drevi ob 20. uri bo predaval v dvo-
rani Zbornice za TOI, Beethovnova 10/1.
univ. doc. g. dr. Ing. Matija Žumer o »Pro-
duktivnih silah našega gospodarstva«. So-
cialno ekonomski institut opozarja na ak-
tualno predavanje in vabi k številni ude-
ležbi.

— J Socialno-politični tečaj »ženkega
pokreta« se ne bo vršil iz razlogov, ki le-
že izven društva. — Odbor.

— J Slovensko društvo za varstvo živali
v Ljubljani bo imelo svoj redni letni ob-
čni zbor v nedeljo dne 27. marca t. l. ob
9.30 v restavraciji pri »Sokolu«. Vabljeni
so vsi člani in prijatelji društva. Odbor.

— J Odgovorno predavanje za rezervne
oficirje. Komanda mesta objavlja: Za re-
zervne oficirje ljubljanske garnizije za 25.
t. m. napovedano predavanje je preloženo.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda Din 1.
Beseda 50 par, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti
znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

MALI OGLASI

»Slovenskem Narodu«
imajo
siguren uspeh!
Beseda 0.50 par.

MOŠKI,

ki trpite na seksualni nevraste-
diji oziroma
impotenci,
nezažodni funkciji spolnih žlez,
duševni depresiji, poskusite

OKASA

100 tablet 220 din
Pošljamo diskretno,
ki so jih mnogi zdravniki pre-
skusili in so kot hormonski
preparat odobreni.
Pošljamo naravnost Poštne
ne zaračunavamo.

LEKARNA MR. ROZMAN,
Beograd, Terazije br. 5.
Izvozna oanka.
Reg. S. br. 5732-1934

KLISEJE

ENDI IN
VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NAŠIP SI 27

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

GOSPODINJE!

Za medene potice je edino le
pristni ajdov med najboljši.
Dobite ga v »MEDARNI«,
Ljubljana, Židovska ul. 6. 24.T.

PRVOVRSTNEGA VINA
trgatev 1938 prodamo cca 200
hl. Vlastelinstvo Pongratz, Ma-
ruševac pri Varaždinu. 999

LES
Imam cca 6 kub. m popolnoma
suhih lipovih hlodov od 2 do 4
m dolgi in 40 do 100 mm de-
belih. Ivan Rus, Grosuplje. 1001

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din
SKOBEJNI STROJ
dobro ohranjen, kupim takoj.
Ponudbe pošljite na Joško Ma-
jaron, lesna industrija, Borov-
nica. 996

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din
MALO POSESTVO
20 minut od Celja prodaja Jazbec
— Ostrožno št. 59 pri Celju. 987

NOVO HIŠO
in nekaj zemlje takoj prodam.
Potreben kapital din 20.000.—,
dobrej lahko pozneje. Dollnar,
Latkova vas 81, St. Pavel pri
Prebodu. 986

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej,
Najmanjši znesek 8 Din

FRIZERKO
dobro izvečbano, takoj sprej-
mem. Plača din 1.000 mesečno,
stanovanje in zajtrk. Nujne po-
nudbe: Salon Lukec, Crikve-
nica, Primorje. 988

PLAČILNA NATAKARICA
s sezonsko prakso, ki gre tudi
za servirko, najraje ob morju,
želi službe. — Naslov: Marija
Hrovat, Sv. Jurij 97 pri Celju. 1000

INFORMACIJE

Beseda 1.— Din, davek posebej,
Najmanjši znesek 15 Din

PREKLIC

Podpisana Tabor Ivanka, žena
mestnega služitelja, preklicu-
jem tem potom svojo ovadbo in
obdolžitve, iznešene napram
troš. pazniku Zalarju Antonu,
kot povsem neresnične, in se
mu zahvaljujem za odstop od
tožbe. Ljubljana, 22. III. 1939.
Tabor Ivanka. 1003

LIGNOLIT

Najprikladnejša
tla sedanosti!

Brezplačne ponudbe

»LIGNOLIT«

RADECE PRI ZID. MOSTU

Prvovrstne reference!

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

KNAPJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Zato sem tu
da Vam
varujem kožo!

Prepusite odslej mirne duše
meni skrb za nego svoje kože!
Edino, kar morate storiti, je
to, da redno mažete kožo z
NIVEA. Zakaj? Ker Nivea
vsebuje Eucerit, najboljšo
okrepčevalno sredstvo za kožo.
Z njim vpliva Nivea blago-
dejno na kožno stanje. Ni-
vea Vam ohranja kožo mlá-
dostno in krepko, celo ostro
vreme ji ne more škoditi. Zato
si kupite še danes Niveo; bolje
je namreč bolezen preprečiti,
kakor se zdraviti!

Bogat plen pariških vlomilcev

Rodbini angleškega milijonarja Reginalda Fellowesa so ukradli rodinski nakit, vreden v našem denarju blizu 10 milijonov

Najzgodnejše predmetje Pariza Neuilly je ob enem središču francoskih milijonarjev in bogatih tujcev. Zasebne hiše, velike vile in majhne palače so tu razvrščene ob širokih tihih ulicah, obrobjenih s platanami, kjer čakajo v senci od jutra do večera krasni avtomobili s šoferji v livreh. V ulici Sv. Jakoba št. 19 je tudi palača iz časa Ludvika XIV. zdaj last angleškega milijonarja Reginalda Fellowesa. Štiri nadstropna hiša, v kateri stanuje petčlanska Fellowesova družina, ki ima 23 služabnikov in služabnic in k nji pripadajoči park, sta ograjena s tako visokim zidom, da bi ga težko preplezal tudi izkušen akrobat. Vendar je bilo pa v to dobro zastraženo palačo, kjer je 60 sob, nedavno vlomljeno in Marketa Fellowesovi so bili ukradeni dragulji vredni v našem denarju blizu 10.000.000.

Zenska koketnost

Kakor toliko tatv. draguljev tako je tudi ta sprava na noge ves Pariz in tudi ta ima svoj vzrok v večni ženski koketnosti. Ko se je v začetku marca mlada Rosamunda Fellowesova vrnila z rivijere, kjer imata njena rod. telja na Cap Martinu krasno vilo, in nič manj krasno jahto, je živel ves dom v ulici Sv. Jakoba v razburjenju. Ne morda zato, da bi bila mlada milijonarka našla na rivijeri ideal svojih dekliških sanj, temveč zato, ker naj bi ob koncu marca prvič nastopila na angleškem dvoru, kjer jo hočejo predstaviti angleškemu kralju in kraljici v običajni beli večerni toaleti s tremi novejimi peresi v lasih.

Veliki pariški modni saloni so pošiljali vsak dan k bogatim strankam svoje manekenke, ki so razkazovale gospe in gospodični Fellowesovi, dobri prijateljici vojvode Windsorskega, zadnje modele večernih ob-

lek. Mati in hči sta izbirali, mati in hči sta pomerjali in ko sta slednji izbrali obleko nazvano »mlečna pot«, sta jeli primerjati, kateri izmed rodinskih nakitov bi obleki najlepše pristojal. Primerjali sta najprej biserno ogrlico, potem trojni niz biserov in še demantni nakit, toda za nobenega se nista mogli odločiti. Slednjič je vzela mati iz jeklene blagajne ves rodinski nakit ni bil všeč, sta preložili odločitev na drugi dan in v naglici sta spravili vse dragocenosti v svojo toaletno mizico.

Zvečer sta na to nepravilnost pozabili in šli mirno spat. Obe sta imeli pač polno glavo misli, kateri nakit vzameta mati in hči, ko se pojdeva predstaviti angleškemu kralju in kraljici. Ko sta pa hoteli zjutraj zopet pomerjati nakit in sta v ta namen odprli predalček toaletne mize, sta ostremi, kajti predalček je bil prazen. Ponoči je bilo v palači vlomljeno, vlomilci so odnesli vse dragocenosti Fellowesove družine. Odnesli so velik diadem, več prstanov in krasno biserno ogrlico, ki je sama veljala v našem denarju nad 2.000.000.

Halo, policija!

Čim je Fellowesova opazila tatvino, je odšla mirno kakor prava Angležinja in pri-tiličje in telefonirala policiji. Sporocila ji je, da so ji bile ponoči ukradene vse rodinske dragocenosti. Policija je takoj mobilizirala vse svoj aparat in čez pet minut so že zatulile pred vhodom v palačo sirene policijskih avtomobilov. Najprej so zaslišali vso služinčad, ker detektivi niso našli nobenih sledov, ki bi pričali, da so prišli vlomilci od zunaj. Tudi vratar ni slisal ponoči nobenega ropota. Treba bo torej počakati da-li se bo policiji posrečilo raz-vozljuditi zagonekto drznega vlom.

Na življenju in načrtih gospe in gospo-dične Fellowesove se seveda ni nič izpre-menilo. Nepravilnosti in koketni Evini hčeri odideta čez nekaj dni na veliki ples na angleškem dvoru, kjer bosta predstavljeni angleškemu kralju in kraljici z nakitom ali brez njega, kakor da se ni nič zgodilo. Na-kit je bil seveda visoko zavarovan in tudi če policija vlom ne bo mogla pojsmiti, ne bo trpela Fellowesova družina nobene škode. Na svetu je pač tako, da si izbira nesreča samo reveže.

Babica — kraljica mode

Junakinja tega vloga Marketa Fellowe-sova spada med najbolj znane osebnosti parškega družabnega življenja. Zdjaj je si-cer že babica, vendar si je pa znala ohrani-ti mladostno in zelo elegantno zunanost. To je hči četrtega vojvode in vojvodinje Decasse. Njena mati je bila hči ameriškega kralja šivalnih strojev Isaca S. ngerja. Lepa Marchetta hči francoskega vojvode in vnučinka ameriškega kralja šivalnih stro-jev, se je prvič omožila pred vojno s kne-zom Broglio. Iz tega zakona so se rodile tri hčere. Po vojni se je pa lepa Marchetta, ki jo nazivajo njeni angleški prijatelji »ve-sela Daisy« omožila s svojim sedanjim mo-žem Reginaldom Fellowesom, bratom lorda Ramseya.

Vidimo, da v tej rodini kar mrgoli slav-nih imen. Marketa Fellowesova velja po-leg tega za damo zelo dobrega okusa. Ona je namreč ravnateljica poročevalske služ-be za ameriške modne liste in kot taka je predlagala tudi ob obisku angleškega kralja in kraljice v Parizu, da bi bila kra-ljevska miza za svetočno večerjo pri pre-zidentu republike pogrnjena s prtom iz belega organidja, prepletenga z zlatimi ntkami. Vidimo torej, da so imeli vlomilci dober nos in da so izbrali pravo žrtev.

Redni zračni promet čez Ocean

Otvorjen bo 1. junija med Anglijo in Ameriko, v začetku samo za pošto

Redni zračni promet med Anglijo in Ameriko bo odprt 1. junija. Letala bodo pa vsaj v začetku prevažala samo pošto, dokler piloti ne bodo dovolj izkušeni, da bodo letali varno, in da jim bo mogoče zaupati na poletih čez ocean tudi potni-ke. Zračna zveza med Anglijo in Ameriko se bo vzdrževala do jeseni, ko začne led ob Kanadski obali in okrog Nove Fund-landije oglašati varnost. hidroavionov. Za poštiski promet čez Atlantski ocean gradi angleška letalska tovarna Shord Brothers tri velike hidroavione, podobne ameriškim Boeingom. Nekateri strokovnjaki sodijo, da bodo potrebna za redni potniški promet velika letala. Zato pri-pravljajo Angličani tudi velike avione, ki jih preizkusijo šele prihodnje leto.

Hidroavijoni tipe Cabot, s katerimi bo zračni promet 1. junija odprt, bodo le-tali na poti Southampton—Foyle—Bot-wood na Novi Fundlandiji—Montreal v Kana-di—New York. Zelo pogonskih snovi bodo izpolnjevali med potjo v Foyle in Botwood. Da se bodo mogla letala lahko in varno dvigniti, bodo startala z manjšo količino pogonskih snovi. Posode se bodo polnile v zraku in sicer s pomočjo bom-bardejev tipa Harrow, ko bo dosegel hi-droavion potrebno višino.

Ameriška družba Panamerican Airways otvoril redni zračni promet preko Atlant-skega oceana najbrž že ob koncu marca. Prva letala bodo letala iz Baltimora na Azore in v Lisabono. Že na prvem preletu bodo v letalu potniki in sicer zastopniki oblasti in novinarji. Ameriška družba ima že pripravljena tri velika letala Boeing, ki so jih te dni preizkusili na Thomorski obali. Tri letala pa se grade. Toda ta tri bodo najbrž rabili za zračne proge čez Ti-

hi ocean, kjer že delj časa primanjkuje na zračnih progah prometnih letal. Boei-geri so 35 tonska letala. V vsakem je pro-sora za 20 potnikov in velik poštni to-ovor. O poštnih letalskih tarifah na novi poti so se že pričela pogajanja med an-gleško, kanadsko in ameriško pošto no upra-vo. V začetku se bo najbrž računala po-sebna doklada, toda pozneje, ko se bo promet že razvil, bodo veljale za zračno pošto normalne poštne tarife.

Kraji s subtropskim podnebjem

Če govorimo o pasovih subtropskega podnebjja, mislimo navadno na kraje ležeče na meji med tropičnim in pasom mirnega podnebjja, torej na kraje na obeh straneh meridiana Raka in Kozoroga. Tropični pas se označuje s tem, da je v njem stalno visoka temperatura in mnogo padavin, do-čim se v mirnih pasovih vrste znani štirje letni časi. Pod vplivom različnih zemljepisnih razmer pa prehod od tropnega v mirno podnebjje, ni tako pravičen in povsod enak, da bi mogel označiti za pas subtrop-čnega podnebjja samo pasove zemlje med določenimi meridiani na severu in jugu zemeljske oble. Zato se začnemo zdaj v zna-nosti uveljavljati novo načelo, po katerem se kraji s subtropskim podnebjem ne do-ločajo po meridianih na zemelje'vu, temveč po resnično opazovan h toplotnih razm-rah. Za kraje s subtropskim podnebjem velja-jo dežele, kjer povprečna mesečna tem-peratura nikoli ne pade pod 10 stopinj C in kjer kaže toplomer 4—11 mesecev nad 20 stopinj.

Tropični kraji zavzemajo skoraj polovi-co zemeljske površine namreč 46%. Na kraje s subtropskim podnebjem odpade četrta, namreč 27% zemeljske po-vršine. V subtropski pas spadajo vse de-žele okrog Sredozemskega morja, Mala Azija, večina Arabije, Iran, Afganistan, Beludžistan, severna Indija, večina Kitaj-ske, Japonska in najlepši deli severo ame-riške unije od Kalifornije do Karoline. Na južni poloti spadajo v subtropski pas del republike Peru, Čile, Argentina, skoraj vsa južna Afrika in polovica Avstralije z No-vo Zelandijo.

Mirno podnebjje je samo v razmeroma ozkem pasu obsegajočem del Francije, An-glijo, kraje severno od južne Švice Koroško in Štajersko. Ta pas, ki obsega tudi blizu Češkoslovaško prehaja na vzhodu v večji masiv mirnega podnebjja, ki ga tvo-ri ta srednja Rusija in Sibirija. V Ameriki spada k njemu južna tretjina Kanade. Pri tem novem pojmovanju subtropičnega podnebjja lahko trdimo, da so vse važne rastline, od katerih je odvisno živ-ljenje človeštva na zemlji kakor riž, žito, krompir, vinska trta, koruza, datlji itd. doma v subtropskih pasovih, od koder so se nekatere razširile tudi v pasove mir-nega podnebjja.

Italijanske izkušnje z guayulo

Lepi uspehi, ki so jih dosegli Američani, ko so jeli gojiti iz Mehike izvirajočo rast-lino, iz katere se pridobiva kavčuk, so dali pobudo Italijanom, da so tudi oni je-li gojiti to rastlino. Že davno je namreč znano, da nekatere rastline, uspevajoče v Kaliforniji, dobro uspevajo tudi na neka-terih krajih Italije in nasprotno. Kalifor-nijska guayula je bila vzgojena iz divje ameriške rastline in ima v sebi dvojno količino snovi, iz katere se izdeluje kav-čuk. Pobudo za ustanovitev poskusnih plan-ov v Italiji so dali vojaški krogi in sicer še vojno kemične službe Ricchetti. Iz Kalifornije so poklicali poljedeljskega strokovnjaka, da bi zbral najprikladnejše kraje za gojitev te rastline na Sardiniji, v Kalabriji in v provinci Salerno in na ozemlju Kyrenajke.

Ker je ameriški strokovnjak priporočil izbrane kraje kot zelo prikladne za goj-itev guayule, so us anovili Italijani komi-sijo pod Ricchettijevim predsedstvom ter poškal delavce, večje tega dela. Iz Kali-fornije so naročili sadike in že lani so imeli dobro letino. Italija ima dovolj su-he zemlje, ki se ni dala drugače obdelova-ti in na kar bi se lahko preživljalo na tiso-čih poških delavcev. Na hektar zemlje pride povprečno 20.000 rastlin in te dajo 7.000 do 8.000 stotov tehnične pro-dukta. Guayulov kavčuk nikakor ne bo delal konkurence sintetičnemu gumiju, ki ga bodo izdelovale bodoče italijanske to-

varne. Zaenkrat podpira to novo panogo industrije država in je pod nadzorstvom vojne službe kemične organizacije, ki bo gojila guayulo v velikem. Pri tej akciji sočeluje italijanska industrija, poljedel-svo in banke.

OKRASNI MOTIV ZA PROCELJE
BANKE
% % % % % % % % % % % %
OKRASNI MOTIV ZA PROCELJE
SODNE PALACE
\$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$

Umetnik v odnosu do družbe

Predavanje književnice Milene Mohorič-Premrujeve pod okriljem Ljudske univerze

Ljubljana, 23. marca

Na zadnjem večeru Ljuške univerze je predavala književnica ga. Milena Mohorič-Premrujeva o umetniku v odnosu do druž-be. Takoj v uvodu je predavateljica na-glasila, da je bilo to vprašanje že čisto prečesto razpravljano, pa da se ji zdi, da ga je treba v danem trenutku znova predavati, opredeliti in razmejiti. Preda-veljica je začela:

Svet okrog nas obkrožujeta trenutek in nasi je, zato ni čuda, če je umetnost po is-njena v oaze, namesto nje pa so ukro-jili za splošno porabo razna uspalna sredstva. Morda je nujno in celo do neke mere zakonito, da v časih tako silnih pre-tresov ni časa za inrospekcijsko, za obra-čunavanje s samim seboj in za iskanje trajnih vrednot, velikim množicam se dan izprava v utrudljivem bežu za najnujnej-ši kos kruha. Ali imamo še pravico na-čenjati druga vprašanja?

Tudi umetnik se sredi tega sveta bori za obstanek, vendar določa njega še po-sebna okoliščina, namreč, da stoji izven družabnega okvira in ve le to, da je člo-vek in da ga je do njegovega dela pri-vedla težnja po izpovedovanju in postal-na povezanost do vsega živga, tembolj do vsega človeškega. Izhodišče njegovega delovanja obsega vse prvine, ki skupaj tvorijo pojem človečnosti. Umetnikovo outscerstvo ni le lepa gesta, ampak nuj-na pritiklina njegovega poklica. V najes-nejši povezanosti s tem ne pozna in ne more poznati družbenih ali celo razrednih predsodkov. Njegova naloga in neodložlj-va dolžnost je, da spravi vse, kar vidi okrog sebe in kar podoživlja, vedno na do-ločene imenovalce, ki vsi skupaj obsega-jo pojem humanitete. To je edini kriterij, ki je za umetnika obvezen, pa najsi bi bile zunanje okoliščine in posledice nje-govega delovanja zanj osebno kakršne-koli.

Pri svojem delu pa naleti umetnik na prav posebne težkoče. Kdo ga je poobla-stil za njegovo nalogo? Edina legitimaci-ja, s katero se more izkazati, je njegovo ime.

V zmedbi časov je umetnikovo s'ališče še mnogo težje. V dobi tokov, ko ob nje-govo zavest od vseh strani udarjajo ge-sla dneva, ki jim je težko dočeti pravo tarvo, je čisto ne le življenjsko nevarno, ampak zahteva od človeka skoraj nad-človeških sil, da plava proti toku in se usmerja k edinemu odrešilnemu pravcu humanega. Naloga umetnikova je, da raz-grinja tokove in silnice, ki gibljejo obe-stvo in jih nepresno vzporeja z idealom človečnosti ter tako opozarja na strapano-pa, po katerih občestvo hodi. Zato je nuj-no, da posega tudi na področje družbene kritike.

Kakor je naloga umetnika, da v zna-menju humani ete posveča svoje delo osve-ščenju, zbujanju zavesti občestva, v ka-terem živi, prav takšna je tudi njegova dolžnost v odnosu do posameznika in nje-gove individualne usode. Vedno znova se mora v njegovem delu blesteti resnica, da zlo in dobro sicer mora a hoditi drugo ob drugem, da pa je na človeku odločitev. Pri presojanju umetnikovega dejanja se lahko s precejšnjo gotovostjo opremo na troje oprijemališč, ki nam precej natanč-no označijo umetnika, njegovo delo in nje-gov odnos do družbe. Ta oprijemališča so njegov odnos do dnevnih politike, izbira sredstev, ki se jih pri svojem delu po-služujejo in njegov odnos do umetniške oblike.

Glede prvega oprijemališča je predava-veljica na primeru Presrena in Koseskega pokazala, kakšna usoda zadene poeta, ki ni hlastel za dnevno popularnostjo in ni hotel vpreči svoje besede v voz politične propagande. Če se umetnik kdaj približa stolici struji, mora biti ta več kakor stanka. Njeni cilji se bodo morali uje-mati z najglobljim smislom besede: zbu-jati vse ljudi k zavesti, ustvarjati take družbene temelje, ki bodo nutili možnost razvoja kulture na široki osnovi.

Glede vprašanja o sredstvih, ki se jih umetnik poslužuje, je mislila predavate-ljica mimo obvladovanja tehničnih sredstev predvsem na sredstva učinka. Vsako jav-no delvanje je učinkovanje na okolico. Od človeka in njegove no ranje dograje-

nosti je odvisno, katerih sredstev se bo v dobi svoje zrelosti posluževal. Zato so sredstva, ki se jih umetnik poslužuje, ve-dno tudi neizpodbiten izraz njegove clo-večnosti. Vsakemu pisatelju se z besedo odpirajo neštete možnosti, a za pravega umetnika je edini kriterij kri krijeri huma-ni. Tega kriterija umetnik ne sme iz-ca-i, ne sme se ukloniti dnevu, v obrambo svojega vodila mora vzeti nase vse, kar mu prinese usoda. Do zadnjega mora stati na bojišču za svobodo besede, pa naj-si bodo sile proti katerim se mora boriti, navidez še tako nepremagljive.

Kadar se podirajo gospodarske osnove kakke družbe, takrat razpadajo tudi vse oblike. Vsek svet, ki se rodi, si v dobi svo-je zrelosti izoblikuje svojo podobo. Vsak človek prehodi od rojstva do groba po-dobno po. Čim večje so njegove energije, čim ugodnejše okoliščine za njegovo rast, tem višje se povzpne na tej poti. Tako žene tudi umetnika njegov notranji na-gon k vedno večji jasnosti in klenosti. Pride čas ko se pred njim razgrne usoda rodu, ljudstva, iz katerega je izšel, zave-se, da je pripadnik velike človeške druž-i-ne. Vsi njeni boji in porazi so njegovi bo-ji in porazi in čim višje se povzpne nje-gova zavest, tem globlje se odraža nje-gova pot v pragozdu življenja. Končno se p-vrne zopet vase. Vse kar je preživel, vsa njegova pot je samo simbol sveta in vse, kar je bilo v njem, je bilo tudi v sve-u.

Tako se oblikuje in dopolnjuje lik človeka in v to smer raste zavest umetnika. Tudi beseda — izraz te rasti — doživlja očišče-nje. Kot umetnik in človek prizna končno usvarjalec nad seboj obliko in njene za-kone. To more biti cilj besedne umetno-sti, ta boj mora biti izvojevan, pa najsi bi se moral umetnik na svoji poti tudi trikrat iznebiti izkušnjavca, ki bi mu po-nujal slavo. Samo tiste besedne umetnine, ki so bile tako izvojevane, imajo trajno vrednost, so odraz človekove rasti.

Posamezniki, rodovi, narodi izumirajo, človeštvo pa je vedno. Vedno znova se ob-navlja, vedno znova se pomlaja in doživ-lja puberteto, vedno znova razbija stare oblike, vedno znova ga pretresajo revo-lucije — da se v njih znova izčisti, da znova poliče svoj obraz, da znova presta-ne izkušnje na razpotju vrednot.

Iz Slovenjgradca

Velika strelška tekmovanja v Slo-venjgradu. Poročilo smo že o nagradnem strelskem tekmovanju v Slovenjgradu, ki ga je priredilo v nedeljo slovenjgraško Sokolsko društvo. Razen tekmovanja ekip koroškega sokolskega okrožja, o katerem smo že poročali, se je vršilo istočasno tu-di nagradno tekmovanje posamezncev. Vse-ga skupaj je tekmovalo 123 tekmovalcev in tekmovalk, ki so skupno izstrelili 2405 nabojev z zračno puško. Prvo mesto si je z 59. od 60 dosegljivih točk zasluženo pri-boril br. Ivan Meh iz Jerzava. Slede Jože Urbančič (Jerzav) 58 točk, Ivan Ovnik (Mežica) 58 točk, Jože Kramer (Slovenj Gradec) 56 točk in Mirko Lovrec (Slovenj Gradec) 56 točk. Pri tekmovanju sester pa je zaslužno odnesla prvo mesto s Ro-mana Wresounigg (Slovenj Gradec) 43 točk, ki ji sledijo Herta Grein 42 točk, Julka Stumberger 39 točk in Mica Tre-tjak (38 točk), vse iz Slovenjgradca. Tek-movanje je trajalo ves dan do 10. ure zvečer in je potekalo v največjem redu in vzorni disciplini. Glavna zasluga za tako brezhiben in vzoren potek tekmovanja gre br. Miroslavu Ferberju, ki je tekmovanje organiziral ter ga tudi vodil. Ob 10. uri zvečer je brat Ferber razglasil rezultate in razdelil krasne nagrade.

DOBER ODGOVOR

Dva Američana sta položila venec na grob svojega tovariša. Potem se nekaj časa izprehajata po pokopališču in opazta kako je neki Japonec položil prgišče riža na grob svojega rojaka.

Prvi Američan ga vpraša: Kaj mislite ali pride vaš prijatelj poljest ta riž?

— Da, in sicer potem, ko pride vajin prijatelj poduhat rože, odgovori Japonec.

„Pot čez mrliča“

ohunski roman

— Kam se pa peljeva? — je kriknila Helena, da bi preprečila brnenje močnega motorja.

— Bodite brez skrbi. Zemljevid im m na kolenih. Razen tega pa pot dobro poznam. Voziva se okrog Dresdena z desne strani.

— Saj je bilo sploh nespametno, da sva krenila skozi to mesto — je zopet zakričala Helena. Nekaj gotovo ni bilo v redu. Čutila je to, čeprav io je asfaltna cesta, ki sta io pravkar zapustila, zazibala s svojim tihim mirom v prijetno brezbrzičnost.

Tedaj se je pa zgodilo.

Ta mir itak ni mogel več dolgo trajati. Bila sta že na meji tretjega dresdenskega okraja. Cesta se je nekoliko izravnala in Helena je lahko boli po-gnala avto. Avto je bučal kakor vrag in njegovo bučanje se je ostro odražalo od gozdiča, razprosti-rajčnega se ob desni strani ceste.

— Spredaj je luč!

Luč, ki se je bila pojavila na obzoriu ceste, je zopet ugasnila. In že se je znova zasvetila. Opisala je v zraku krog — enega, dva tri. Bila je rdeča in preteča. V tej luči je bilo nekaj čudnega. Avto je drvel proti nji, kakor da se sploh ne misli ustaviti. In luč je zopet ugasnila.

Razdalja v temi človeka vara. Helena je bila pre-pričana, da mora vsak hip prispeti na kraj, od ko-

der se je videla luč. Ni zavirala. Kaj neki more biti to? Morda potrebuje kdo pomoči? Morda se je avto-mobilistul pokvaril motor? Morda je tam kdo ran-jen? Nič ne de. Helena je sklenila voziti kar na-prej. Pomoči sta potrebna v prvi vrsti ona dva. To je vožnja na življenje in smrt. Prispeti morata čim prej do meje in zato se ne smeta nikjer ustav-ljati.

Mrzel gozdni zrak ii je žvižgal mimo obraza in jo pomirjeval. Da, tu neke je bilo, od koder se je videla luč. Pozorno se je ozirala po stožičih reflek-torjev, da-li ne leži kdo na cesti ali če ne stoji kje avto. Ne, cesta je bila prosta in ravna, tako da bi bila lahko vozila še hitreje.

— To mi ni všeč, — se je oglasil Freund za nje-nim hrbtom.

Komaj je izgovoril te besede, se je luč zopet po-javila pred njima.

To pot je divje zakrčila po zraku.

Ne, Helena ne bo ustavila.

Spredaj, v stožcu reflektorjev, se je pojavila čr-na točka, kateri sta se bližala z divjo hitrostjo.

Točka je rasla in dobivala oblike odraslega člo-veka. Seveda, zdaj je bilo že jasno, da je to človek, držeč visoko nad glavo rdečo luč.

— Umaknite se! — je zakričala Helena, čeprav je vedela, da je ne bo slišal. Povoziti ga, ni bilo mogoče. Stal je sredi ceste in videlo se ie, da nima namena odskočiti. Helena ni imela tako krepkih živcev, da bi do smrti povozila tega človeka. Za-vore avtomobila so močno zaškrpale, ves avto se je stresel in obstal v trenutku, ko je bilo že pre-pozno.

Mož, ki je ustavil avto, je bil orožnik.

— Kam pa tako drvite? — je vprašal ostro in vzel karabinko z rame.

Helena je zadrhtela. Običajna nočna patrolja? Morda. Toda verjetneje bo to straža, ki ju je pri-čakovala. Na tihem je zaklela, ko ie segla po za-vori. Bolje bi bilo povoziti tega človeka, kakor pa dovoliti, da ju kar tako na lepem zgrabi. Toda verjetno je, da se bo zadovoljil s pregledom ni-ju-nih potnih listov in da tu bo pustil naprej do meje. Kaj pa, če bi se to ne zgodilo?

Helena je stisnila ustnice in segla v žep. Poteg-nila je iz njega ostro nabit samokres in ga položila kraj sebe.

Če bi se pa ne zgodilo to — bo ta mož tu ustre-ljen. Lastno življenje je vredno več. Na desni stra-ni stoječega orožnika je nekdo zakasljaj. Helena se je ustrašila. Torej sta bila tu dva orožnika. Obr-nila se je k Freundu, ki je pokimal z glavo in znak, da jo je razumel. Dobro, ona prvega, Freund pa drugega...

— Ne zadržujte naju! Hamburški okrajni poli-tični glavar Krieger, — je dejala ostro zroč na bližajočega se orožnika.

Le-ta se je nasmešnil.

Gospod glavar mi bo gotovo oprostil. Imam povelje brezpogojno preiskati vse avtomobile, če-prav bi se peljal sam vodja. Pokažite vaše doku-mente.

— Kaj se je pa zgodilo? — se je oglasil šele te-daj Freund.